

otrokom prijatelj, učitelj in voditelj.

(Priloga Vrtnu.)

Štev. 8.

Ljubljana, dné 1. avgusta 1897.

V. tečaj.

Še ti tako!

7. Poštenost.

Pošten človek se imenuje tudi pravičen ali zvest, to je tak, kateri nikomur ne dela nikakoršne krivice ali škode, marveč natanko izpolnjuje in daje vsakomur, kar mu je dolžan. Poštenost je prelepa čednost, kakor je ostudna in grda nasprotna pregreha: tatvina, goljufija, sleparstvo. Oj, varuj se, mladi čitatelj, te sramotne napake bolj kakor strupene kače. Bodi vedno pošten, zvest in pravičen tudi v najmanjši reči. Kdor ni zvest v malih rečeh, začel bode kmalu izmikati tudi velike in dragocene reči. Velika nesreča je tudi to-le: kdor se tatvine privadi, se je ne odvadi z lepa; krivičnik se nerad poboljša in se pogrezuje v čimdalje večjo zlobnost in nesrečo. Ob jednom zgubi pa tudi vse spoštovanje in to, kar imenujemo »kredit«.

Zato prišteva katekizem pravičnost poglavitnim čednostim in hoče s tem naznaniti, da brez pravičnosti ali poštenosti si ne moremo misliti v resnici čednostnega človeka. Naj bi kdo sicer še tako lepo živel, naj bi še

toliko molil, naj bi se še tako ostro postil in pokoril, — pa bi kradel in goljufal ter storjene krivice ne popravljal po svoji moči: nič bi ne veljal ne pred Bogom ne pri poštenih ljudeh.

In ravno zato so se od nekdanj za poštenost močno trudili vsi dobri in blagi ljudje.

V Bruselju na Belgijskem je živel pred nekoliko leti bogat gospod. Hotel se je prepričati, koliko je poštenih ljudi v mestu. V ta namen se vsede na voz, ki je ljudi prepeljeval po ulicah, in sicer prav blizu kondukterja, ki je pobiral voznino. Kadar je kdo plačal z večjim denarjem in še kaj nazaj dobil, je gospod vselej skrivaj pridejal še pol franka. Ves dopoldan se ni nihče oglasil, da bi bil preveč nazaj dobil. Šele proti poldnevu se oglasi ubožno oblečena mlada deklica in vsklikne: »Gospod konduktêr! pol franka ste mi preveč dali.« Bogati gospod je še natančneje pozvedoval o dekletu, in ker se je le hvalno govorilo o njej, ji je zapisal v dedščino vse svoje premoženje, ki je znašalo pol milijona.

* * *

V neki veliki predilnici je bila mlada delavka postavljena za nadzornico drugim delavkam, ker je imel gospodar veliko zaupanje do nje. Nekega dné pa ji gospod zapové, naj dobro namoči volno, predno jo spravi v zaboj, da bode težja. Spodobno, a odločno se ustavi poštena nadzornica in reče: »Pri tej goljufiji nočem pomagati; ne morem več ostati v taki hiši, kjer iz pokorščine do Boga ne morem biti pokorna svojemu gospodarju.« Gospod pa se je bal zgubiti tako pridno delavko; zato ji prigovarja, naj nikar ne zametuje gotovega kruha in naj ne pretirava zahtev sedme zapovedi. Ali vse prigovarjanje ne pomaga nič. Gospod poskuša drug pomoček: povikša ji plačo in naznani, da danes ne vsprejme njene odpovedi, naj si premisli do jutri. Drugo jutro pa pošteno dekle zopet jednako odločno odgovori, da hoče spolnovati božjo zapoved in po nobeni ceni ne pomagati pri goljufiji, da bi oddajala namočeno volno mesto suhe. Zastonj se gospodar še izgovarja, da drugod tudi tako delajo; vrla deklina se poslovi.

Toda niso je pustili od hiše, marveč odslej rajše razpošiljali suho in pošteno blago.

* * *

Sv. Pašk al Bajl on je bil pastir in že v detinski dôbi si je prizadeval na vso moč, da bi njegova živinica ne storila nikjer nobene škode. Mati ga nekoč vpraša, ali bi ne hotel pasti tudi sosedovih kóz. Vestni pastirček pa lepo prosi, naj mu nikanar ne velevajo tega; koze so tako nemirne živali; težko bi jih bilo varovati, da bi ne šla katera v škodo na tuje polje ali travnike. Jednako pošten je ostal tudi pozneje, ko je služil pri tujih ljudeh. Iz lastne težko prislužene plače je poravnal vsako škodo, če jo je kdaj naredila njegova čeda, četudi brez njegovega zadolženja. Bil je vsikdar zanesljiv, kakor »zlata tehtnica«. Nekoč mu veli višji ovčar, ki je bil hudo žejen, naj mu gre na tuj vrt po grozdja. Pašk al se brani, in ko oni zmerja in preti, ga odločno zavrne: »Grozdje je tuja lastnina in raje se dam na kosce raztrgati, kakor pa najmanjšega kaj ukrasti, ker je to zoper božjo zapoved.«

Hiša ob Krki.

(Resnična povest; spisal Angelar Zdénčan.)

(Konec.)

III.

Pve leti sta minuli po odhodu Skalarjevem. Kakor smo že povedali, pripravljaj se je Lojze za prvo sv. obhajilo. O sv. Alojziju, ko bo slavil svoj god, bo slavil tudi nebeški Odrešenik svoj vhod v Lojzetovo srce.

Necega dné — bilo je malo dnij pred sv. Alojzijem — prišel je še posebno vesel domov. Lice se mu je svetilo veselja in notranje sreče, in že od daleč je vpil, kažoč podobo in listek za obhajilo. Sedaj je bilo šele trdno določeno, da bo res smel iti, ko je imel pisano potrdilo. Pa še nekaj ga je danes veselilo. V šoli so gospod kapelan pripovedovali neko povest, ki je globoko ganila našega Lojzeta. Kakor bi mislili nanj, tako se mu je zdela. Precej jo je šel materi pripovedovat. Ker